

Til:

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

Kopi:

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

NY 420 kV KRAFTLEDNING LILLEHAMMER – GRAN – OSLO: ANMODNING OM Å UTREDE ALTERNATIV MED GJENBRUK AV DAGENS TRASÉ FÅBERG - ULVEN

Brevet er signert Sør-Gudbrandsdal skogeierlag, Naturvernforbundet i Innlandet, Birdlife Norge avd. Oppland og NJFF Oppland.

Vi viser til saksnummer 202218711-117, brev datert 16. mai 2024, der NVE har behandlet melding fra Statnett og fastsatt utredningsprogram for ny 420 kV-ledning Lillehammer – Gran. Bakgrunnen for vår henvendelse er at vi mener Statnetts melding og NVEs utredningsprogram er i utakt med Regjeringens politikk om arealnøytralitet i nye byggeprosjekter.

Bakgrunn:

Søknaden om å bygge ny 420 kv kraftledning fra Lillehammer til Gran er en stor arealsak for Lillehammer og Vestoppland. Senere skal den bygges videre til Oslo. Den nye ledningen skal erstatte dagens 300 kV, der mastene uansett snart må byttes ut. Det økende kraftbehovet i Oslo-regionen medfører behovet for å oppgradere nettspenningen til 420 kV.

Statnett melder to alternative traseer til dagens 300 kV ledning Fåberg (ved Lillehammer) – Ulven (i Oslo):

1. En parallell til ledningen Fåberg-Røykås
2. En ny kraftledning gjennom skog, om lag 2 km lenger vest

En ny kraftledning gjennom skog (2) krever en 40 m bred trase, mens en utvidelse av ledningen Fåberg-Røykås (1) krever 20-30 meter, avhengig av terrengforhold m.v. Dagens ledning og nye traséer går gjennom kommunene Lillehammer, Gjøvik, Vestre Toten og Gran.

Gjenbruk av dagens trasé Fåberg-Ulven ble ikke meldt til NVE, mye fordi det krever rivning av den gamle kraftledningen før oppsett av ny ledning. Da blir det en periode med redusert kapasitet på nettet som praktisk og teknisk må løses. Statnett sier heller ikke

noe om sanering av den gamle 300 kV-traséen i sin melding. Det ønsker de som et uavhengig prosjekt, en gang i framtida.

Vårt ønske om tilleggsutredninger:

Naturvernforbundet Innlandet, Bird Life Norge avd. Oppland, NJFF Oppland, Glommen Mjøsen Skog SA og Viken Skog SA med flere sendte uttale til NVE om utredningsprogrammet innen fristen den 12. mai 2023, der de holdt fram at nye arealinngrep bør bli minst mulig. Flere fremhevet regjeringens politikk med arealnøytralitet i nye utbyggingsprosjekter. Vi mener med argumentasjonen under at NVE må komme med krav om en tilleggsutredning slik at gjenbruksalternativet (gjenbruke dagens trasé Fåberg-Ulven) utredes og kostnadsberegnes.

Utredningsprogrammet fastsatt av NVE 16. mai gir mange krav om å utrede ulike justeringer av alternativ 1 og 2 nevnt foran, men til vår skuffelse ikke noe krav om å utrede gjenbruk av traséen Fåberg - Ulven. Det framkommer at NVE krever en grundig begrunnelse for ikke å gjenbruke dagens trasé, men ikke full utredning av dette som et reelt alternativ. I dette ligger det at de ser Statnett sine argumenter som gode nok for ikke å gå videre med det alternativet. Slik begrunnelse har liten hensikt og er en fattig trøst mener vi. Alvorlig er det at Statnett heller ikke sier noe om å utrede kostnadene med å sanere den gamle traséen Fåberg - Ulven. NVE ber bare Statnett lage en plan for når kraftledningen skal saneres. Det er etter vår mening for dårlig og for lite ambisiøst, så høyt som Regjeringen flagger målet om arealnøytralitet i nye byggeprosjekter.

11. april 2023 overleverte fire direktorater/etater rapporten «[Tiltaksanalyse for skog- og arealbrukssektoren \(LULUCF\): Hvordan Norge kan redusere utslipp av klimagasser fra arealbruksendringer innen 2030](#)» til klima- og miljøminister Espen Barth Eide. Rapporten svarer på et oppdrag fra Klima- og miljødepartementet om hvordan Norge kan tette gapet til netto null-målet fram mot 2030. De fire statlige etatene Miljødirektoratet, Landbruksdirektoratet, NVE og Statens Vegvesen står bak rapporten. I sammendraget heter det blant annet:

«Klimaavtalen med EU gir Norge en forpliktelse om netto null utslipp av klimagasser fra skog- og arealbrukssektoren for periodene 2021-2025 og 2026-2030. For å redusere utslipp på kort sikt, vil det være viktig å redusere nedbygging og andre arealbruksendringer som gir utslipp. Arealbruksendringer er en betydelig kilde til utslipp av klimagasser og den viktigste årsaken til tap av naturmangfold. Nedbygging er den arealbruksendringen som gir størst utslipp av klimagasser, og det er nedbygging av skog (særlig på organisk jord) og myr som gir størst utslipp per arealenhet.»

Nylig la Naturrisikoutvalget fram sin rapport for klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen. Utvalget sier arealbruksendringer er en hovedårsak til naturtap, og en nøkkelfaktor bak naturrisiko. Regjeringens klimaplan for 2021-2030, Stortingsmelding 13 (2020-2021), sier nedbygging av skog, myr og jordbruksareal gir utslipp på om lag 2 millioner tonn CO₂ årlig. Det meste av utslippet kommer fra nedbygging av skog. Det absolutt enkleste, raskeste og billigste klimatiltaket er å redusere nedbygging av grønne arealer.

En ny 420 kV ledning gjennom Lillehammer, Gjøvik, Søndre Land, Vestre Toten og Gran vil legge beslag på ca. 4800 dekar med skog og myr, og omtrent det halve - 2400 dekar - med utvidelse av dagens trasé Fåberg-Røykås. Meldingen fra Statnett til NVE står dermed i sterk kontrast til Regjeringens politikk for hvordan CO2 utslipp fra skog- og arealbrukssektoren skal reduseres. Dersom klimagassutslipp fra arealbrukssektoren skal ned til netto null innen 2030, må vi i nye utbyggingsprosjekter gjenbruke traséer framfor å bygge ned jord, myr og skog. Blir nye traséer valgt, må gamle traséer tilbakeføres til jord og skog.

Oppsummering:

Vi er innforstått med at NVEs utredningsprogram sannsynligvis må ses på som en såkalt prosessuell beslutning, og ikke et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Først når det blir gitt konsesjon etter energiloven oppstår det i så fall en formell klageadgang. Samtidig vet vi at NVE når som helst i konsesjonsbehandlingen kan komme med krav om tilleggsutredninger, noe vi sterkt mener må gjøres i denne saken. Alternativt bør Energidepartementet gripe inn og kreve dette for å sikre regjeringens politikk om å redusere arealforbruket ved nye byggeprosjekter. Det vi tenker bør ligge som krav i en tilleggsutredning er:

- I. utrede gjenbruk av dagens trasé Fåberg - Ulven som nullalternativ (jamfør krav om å utrede O-alternativet i KU-forskriften)
- II. utrede kostnadene med å sanere dagens kraftledning Fåberg - Ulven og tilbakeføre arealet i traséen til jord og skog. Dette i tilfelle en ny ledningstrasé til slutt blir valgt

Kostnadene med å sanere dagens trasé Fåberg – Ulven må utredes både for å kunne sammenligne Statnett sine to alternativer med et O - alternativ, og for å synliggjøre kostnadene ved arealnøytralitet, dersom en ny ledningstrasé til slutt blir valgt.

Vi ber om skriftlig svar på vår henvendelse. Med store forventinger til positivt svar!

Johan Enger
Styreleder
Sør-Gudbrandsdal skogeierlag

Ole Midthun
Styreleder
Naturvernforbundet Innlandet

Tove Annethe Bøe
Regionleder
NJFF Oppland

Rolf Jørn Karlsen
Styreleder
Birdlife Norge avd. Oppland

